

ASIA

Esitutinnan viipyminen

KANTELU

A on arvostellut oikeuskanslerinvirastoon 17.10.2013 toimittamassaan kantelukirjoituksessa Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksen Kauhajoen poliisiaseman menettelyä A:n 30.4.2012 tekemän tutkintapyynnön käsittelyssä. A:n mukaan hänet oli kuulusteltu asiassa asianomistajana vasta 28.1.2013. Kuulustelu oli tapahtunut sen jälkeen, kun A oli 21.11.2012 ja 4.12.2012 tiedustellut asian tutkijalta esitutinnan etenemisestä. Kantelun mukaan kuulustelun yhteydessä poliisi oli luvannut toimittaa asiaan liittyviä A:n rikosilmoituksensa tekemisen yhteydessä poliisille luovuttamia nauhoituksia purettavaksi tekstimuotoon ja hankkia lisää tarvittavia nauhoituksia, mutta A:n 14.10.2013 saaman tiedon mukaan nauhat olivat edelleen purettavina ja nauhoitukset lupauksesta huolimatta edelleen hankkimatta. A:n mukaan kanteluntekohetkellä yli vuosi ja viisi kuukautta kestänyt esitutkinta on edennyt liian hitaasti ja hän pyytää apulaisoikeuskansleria puuttumaan asiaan.

SELVITYS

Asiassa tutkijana toimiva rikosylikonstaapeli B sekä tutkinnanjohtajina toimineet komisario C ja rikoskomisario D ovat antaneet selvityksensä. Poliisihallitus ja Etelä-Pohjanmaan poliisilaitos ovat antaneet lausuntonsa. Mainitut selvitykset ja lausunnot toimitetaan kantelijalle tiedoksi tämän ratkaisun ohessa.

RATKAISU

Tapahtumatietoja

Saadun selvityksen perusteella kantelijan rikosilmoitus oli kirjattu Seinäjoen poliisiasemalla 30.4.2012. Tutkijaksi asiaan oli määrätty ylikonstaapeli B ja tutkinnanjohtajaksi rikoskomisario D. Juttu oli siirretty 11.7.2012 ylikonstaapeli E:n tutkittavaksi, jonka siirryttyä poliisiasemalta pois juttu oli siirtynyt uudelleen ylikonstaapeli B:n tutkittavaksi. D:n selvityksestä ilmenevällä tavalla D ja kihlakunnansyyttäjä olivat neuvotelleet tutkinnasta ja sopineet etenemisestä asiassa siten, että kantelija kuullaan asianomistajana ja sen jälkeen poliisille toimitetut

nauhat litteroidaan siinä määrin kuin on tarpeellista kuulustelussa ilmenneiden seikkojen valossa. D:n mukaan syyttäjän kanssa sovitut tutkintajärjestelyt oli käyty läpi ylikonstaapeli B:n kanssa sen jälkeen, kun juttu oli siirretty takaisin B:n tutkittavaksi.

A:ta oli kuulusteltu asianomistajana 28.1.2013 sen jälkeen, kun hän oli ensin itse ollut yhteydessä poliisilaitokseen. Kuulustelu on siten tehty vasta yli kahdeksan kuukautta asian vireilletulosta. Komisario C on toiminut asiassa tutkinnanjohtajana 1.2.2013 lukien.

Nauhoitteet on lähetetty litteroitavaksi vasta 7.11.2013, eli noin kymmenen kuukautta kuulustelusta ja sen jälkeen, kun oikeuskanslerinvirastosta oli pyydetty asiasta selvitystä ja lausuntoa.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Esitutkintalain 6 §:n mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Esitutkinnan hyväksyttävä kesto riippuu tutkittavana olevan asian yksilöllisistä erityispiirteistä kuten asian laadusta ja laajuudesta. Tutkinnan kestoon vaikuttavat tosiasiallisesti myös käytävissä olevat tutkintaresurssit suhteessa tutkittavien juttujen määrään sekä poliisin velvollisuus asettaa tehtävänsä kiireellisyysjärjestykseen.

Esitutkintaa johtaa esitutkintalain 14 §:n mukaan tutkinnanjohtaja. Viimekätinen vastuu esitutkinnan toimittamisesta kuuluu hänelle. Tutkinnanjohtajan tehtävänä on valvoa johdettavinaan olevien esitutkintojen toimittamista ja edistymistä.

Kysymyksessä olevan asian esitutkintaa, joka on edelleen kesken, ei ole aloitettu ja toimitettu asian laatuun ja laajuuteen nähden lain edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä siitäkään huolimatta, että poliisi oli saanut syyttäjältä selkeät linjaukset tutkinnan alkutoimenpiteistä. Mielestäni viimeistään siinä vaiheessa, kun syyttäjän kanssa on sovittu tutkintajärjestelyistä, olisi poliisin tullut ryhtyä sovitun mukaisiin ja asian vaatimiin esitutkintatoimiin. Selvityksistä ei ilmene sellaisia toimenpiteiden viivästymiseen liittyviä seikkoja, jotka oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selittäisivät esitutkinnan pitkittymistä. Yhdyn Poliisihallituksen näkemykseen, ettei esitutkintaa ole toimitettu Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksella esitutkintalain 6 §:n edellyttämällä tavalla.

Komisario C on selvityksessään ilmoittanut käsityksensä, että tutkinnan etenemisen seuranta ei ole ollut riittävän yksityiskohtaisella tasolla ja että asiaan tullaan jatkossa kiinnittämään parempaa huomiota. Lisäksi hän ilmoittamansa perusteella tulee tekemään tutkinnanjohtajan arvon asiassa tarvittavista toimenpiteistä saatuaan esitutkintamateriaalin kokonaisuudessaan haltuunsa. Mielestäni tutkinnan asianmukaiseen ja joutuisaan loppuunsaattamiseen tulee viimeistään nyt kiinnittää erityistä huomiota ja pyrkiä kompensoimaan tutkinnan viivästymistä priorisoimalla mahdollisuuksien mukaan asian käsittelyä muihin vastaavanlaisiin asioihin nähden.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Edellä selostetut nykyisen tutkinnanjohtajan toimenpiteet esitutkinnan loppuunsaattamiseksi huomioon ottaen pidän riittävänä sitä, että saatan asiassa tutkinnanjohtajana toimivan komisario C:n ja toimineen rikoskomisario D:n sekä asian tutkijana toimivan rikosylikonstaapeli B:n tietoon edellä esittämäni näkemykset esitutkinnan viivästymisestä ja esitutkinnan joutuisuuden tärkeydestä. Lisäksi kiinnitän Etelä-Pohjanmaan poliisilaitoksen vakavaa huomiota esitutkintojen suorittamisen joutuisuuden seurantaan.

Asia ei tässä vaiheessa anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Risto Hiekkataipale

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Outi Lehvä

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
